

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Факультет початкового навчання
Кафедра педагогічних технологій початкової освіти**

Шпаляренко Ю. А.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для практичних занять та самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності»**

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 «Початкова освіта»

Одеса – 2021

УДК : 378:37.02(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 1 від «30» серпня 2021 року)*

Рецензенти:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Раїса Миколаївна Пріма - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Шпаляренко Ю.А. Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 «Початкова освіта» з навчальної дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» денної та заочної форм навчання. Одеса : Університет Ушинського, 2021. 39 с.

Методичні рекомендації укладені відповідно до освітньо-професійних програм «Початкова освіта. Психологія», «Початкова освіта. Англійська мова та література», «Початкова освіта. Логопедія» та робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 «Початкова освіта» денної та заочної форм навчання.

Рекомендації розроблені для ознайомлення здобувачів зі структурою та змістом навчальної дисципліни, теоретичними аспектами курсу, призначені для планування, підготовки та проведення практичних занять та самостійної роботи.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни.....	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Теоретичні аспекти дисципліни.....	9
5. Плани практичних занять.....	25
6. Самостійна робота.....	34
7. Індивідуальна робота.....	35
8. Критерії та шкала оцінювання.....	35
9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.....	37
10. Список рекомендованої літератури.....	38

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» є складовою частиною професійної підготовки фахівців-педагогів. Засвоєння означеної дисципліни дасть можливість здобувачам вищої освіти ознайомитися з технологією навчання у ЗВО; історією, традиціями, структурою та особливостями діяльності ЗВО; основами та особливостями педагогічної професії у межах НУШ; сформувати початкову уяву про особистість педагога, систему знань про сутність і зміст спеціальності «Початкова освіта».

Мета навчальної дисципліни: озброєння студентів знаннями про сутність та особливості педагогічної діяльності, ознайомлення з основними компетенціями вчителя, особливостями професійно-педагогічної комунікації, структурою педагогічного ЗВО, видами навчальних занять у ЗВО, особливостями самостійної та наукової роботи студентів, концепцією Нової української школи та ролі вчителя в ній, основними нормативними документами у роботі вчителя, формування вміння вчитися, потягу до самоосвіти та самовиховання протягом життя.

Передумови для вивчення дисципліни: паралельно студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Психологія», «Загальна педагогіка».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 2. Усвідомлювати мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми й засоби початкової освіти, суть процесів виховання, навчання й розвитку здобувачів початкової освіти. Знати структуру календарно-тематичного планування, особливості ведення журналу обліку успішності здобувачів початкової освіти. Визначати специфіку виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

ПРН 4. Знати теорію процесу навчального пізнання, сучасні освітні технології.

ПРН-8. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів молодших школярів та стратегіями їх урахування під час навчання, розвитку й виховання здобувачів початкової освіти; швидко та правильно розв'язувати педагогічні ситуації. Складати психолого-педагогічну характеристику на учня та клас.

Очікувані результати навчання дисципліни: Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають:

- оперувати основними поняттями в межах педагогічної діяльності вчителя початкової школи;
- визначати основні види діяльності педагога, педагогічного спілкування;
- виділяти основні засади самоосвіти та самовиховання;
- класифікувати види навчальних занять у ЗВО;
- установлювати інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти;
- інтерпретувати сутність науково-дослідницької роботи студентів;
- знати основи загального та педагогічного етикету;
- описувати сутність та основні особливості концепції Нової української школи;
- визначати основні складові техніки мовлення вчителя;
- пояснювати сутність педагогічного спілкування;

- впорядковувати нормативно-правову базу, якою куруються вчителі початкової школи.

уміти:

- аналізувати нормативні документи;
- демонструвати академічну доброчесність;
- пояснювати принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти;
- описувати особливості організації освітнього процесу в закладах загальної освіти;
- планувати самоосвіту та самовиховання;
- вибирати форми представлення самостійної роботи ;
- застосовувати правила етикету;
- оцінювати власну діяльність та діяльність одногрупників в межах вивчення дисципліни;
- впроваджувати засоби навчання НУШ під час практичних занять;
- визначати напрями розвитку власної техніки мовлення та педагогічного спілкування

й опанувати такі компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності вчителя початкової школи закладу освіти, що передбачають застосування теоретичних і практичних положень педагогіки, психології та методик навчання здобувачів початкової освіти й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність навчатися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності дисципліни(ФК):

ФК-2. Педагогічна компетентність. Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування процесу навчання, розвитку й виховання в початковій школі закладу освіти.

ФК-3. Науково-предметна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих предметних знань, умінь і навичок, що утворюють світоглядну, теоретичну та операційно-діяльнісну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія», «Загальна педагогіка», «Риторика».

Програма вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмами «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 «Початкова освіта».

Дисципліна «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності», яку здобувачі вищої освіти вивчають на першому році навчання денної та заочної форми навчання, містить лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ та інші форми роботи. Завершується вивчення курсу складанням заліку.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Модулів –	Освітньо-професійна програма: Початкова освіта. Психологія/ Початкова освіта. Мова, Література (англійська) / Початкова освіта. Логопедія	Мова навчання: українська	
Змістових модулів –		Рік навчання:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентації	Спеціальність: 013 Початкова освіта Спеціалізація Психологія/Логопедія/ Мова, література (англійська)	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	1-й	1-й
		Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	68 год.
Індивідуальні завдання:			
10 год.	10 год.		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44,44 % / 55,56 %

для заочної форми навчання – 13,33 % / 86,67 %

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності»

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь ого	л.	п.	с.р.	інд .	Ус ьог о	л.	п.	с.р.	інд .
1	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
Тема 1. Професійна діяльність і особистість педагога	8	2	2	4	–	8	1		7	–
Тема 2. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога	8	2	2	4	–	9	1	1	7	–
Тема 3. Техніка мовлення вчителя	8	2	2	4	-	8	1		7	–
Тема 4. Професійне самовиховання та самоосвіта вчителя	8	2	2	4	–	9	–	2	7	–
Тема 5. Сучасний етикет та етикет вчителя	8	2	2	4	–	7	–		7	–
Тема 6. Підготовка вчителя у ЗВО	8	2	2	4	–	8	1		7	–
Тема 7. Науково-дослідна робота студентів педагогічних ЗВО	8	2	2	4	–	7	1		6	–
Тема 8. НУШ. Загальна характеристика	8	2	2	4	–	9	1	1	7	–
Тема 9. Засоби навчання НУШ	8	2	2	4	–	7	1		6	–
Тема 10. Нормативна-правова база освітнього процесу	8	2	2	4	–	8	1		7	–
ІНДЗ	10				10	10				10
Разом	90	20	20	40	10	90	8	4	68	10

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Професійна діяльність і особистість педагога. Педагогічна діяльність, її основні види. Професія, спеціальність, кваліфікації. Функції вчителя. Домінантні та периферійні якості педагога. Елементи і компоненти педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності: демократичний, авторитарний, ліберальний. Типи особистості фахівця.

Тема 2. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога. Сутність та функції педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стили професійного спілкування педагога. Позиції співрозмовників у спілкуванні. Ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт-суб'єктному ґрунті. Ставлення педагога до дітей. Мистецтво педагогічного спілкування.

Тема 3. Техніка мовлення вчителя. Елементи техніки мовлення. Дихання. Голос. Дикція. Орфоепія. Професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя. Мовний апарат. Професійно-гігієнічні вимоги до нього. Основні властивості голосу. Темп, висота, звучність, польот, гнучкість голосу.

Тема 4. Професійне самовиховання та самоосвіта вчителя. Самоосвіта вчителя. Самовиховання. Самовдосконалення. Самооцінка. Індивідуальна траєкторія розвитку сучасного вчителя. Принципи та компоненти самоосвітньої діяльності вчителя. Технологія організації самоосвіти. Алгоритм самоосвіти вчителя. Етапи професійного самовиховання. Професійне зростання вчителя. Основні шляхи професійного розвитку. Професійна кар'єра. Професійні деформації. Професійна криза.

Тема 5. Сучасний етикет та етикет вчителя. Етикет і його значення в системі освітнього процесу. Історія етикету. Види етикету. Етикет педагога. Мовний етикет вчителя.

Тема 6. Підготовка вчителя у ЗВО. Педагогічний процес у ЗВО та особливості його організації. Система вищої педагогічної освіти в Україні. Організаційні основи і функції педагогічного університету. Сучасний студент вищого закладу освіти. Права та обов'язки студента. Закономірності та принципи навчання у ЗВО. Методи і засоби навчання у вищій школі. Форми організації навчання у педагогічному ЗВО. Лекція. Види лекцій. Практичне заняття. Семінарське заняття. Лабораторне заняття. Екскурсія. Консультація. Педагогічна практика. Інтерактивне навчання. Дистанційне навчання.

Тема 7. Науково-дослідна робота студентів педагогічних ЗВО. Форми науково-дослідної роботи студентів. Презентаційна робота. Науково-дослідницька робота. Кваліфікаційна робота. Правила написання есе. Реферат. Доповідь. Правила оформлення презентацій.

Тема 8. НУШ. Загальна характеристика. Концепція НУШ. Технології, формула НУШ. Цикли. Ключові поняття, принципи. Компетентності НУШ. Дитиноцентризм.

Тема 9. Засоби навчання НУШ. Особливості організації освітнього процесу НУШ. Засоби навчання НУШ. Ранкова зустріч, основні компоненти. Дидактичні засоби навчання. Навчально-методичний комплект. Слово вчителя. ТЗН.

Тема 10. Нормативно-правова база освітнього процесу. Нормативне забезпечення освітнього процесу. Документація вчителя. Закон України «Про освіту». Державний стандарт початкової школи. Типова освітня програма. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

4. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Педагогічна діяльність і особистість педагога

Педагогічна діяльність – особливий вид соціальної діяльності, спрямований на передачу від старших поколінь молодшим накопиченого людством досвіду і культури, створення умов для їх особистісного розвитку та підготовку до виконання певних соціальних ролей в суспільстві.

Педагогічна діяльність – це вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта і розвиток учнів (дітей різного віку, учнів шкіл, технікумів, училищ, вищих навчальних закладів, інститутів підвищення кваліфікації, закладів додаткової освіти).

Педагогічна діяльність може бути професійною і непрофесійною.

Педагог – це фахівець, який має спеціальну підготовку і професійно здійснює навчально-виховну роботу в різних освітньо-виховних закладах.

Професія – це вид трудової діяльності, що характеризується сумою вимог до особистості.

Спеціальність – це вид занять у межах цієї професії.

Кваліфікація – це рівень і вид професійної підготовленості, що характеризує можливість спеціаліста у вирішенні певного класу задач. Випускники педагогічних навчальних закладів отримують такі рівні педагогічної кваліфікації: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

Крім цього, систему педагогічної діяльності складають:

- класне керівництво, метою якого є координація вимог керівництва школи, вчителів, батьків, а також вивчення умов життя учнів, їх інтересів, індивідуальних особливостей;

- позакласна робота – одна з форм організації дозвілля дітей;

- позашкільна робота, яка проводиться педагогами позашкільних освітньо-виховних закладів;

- методична робота – ознайомлення з досягненнями педагогічної і психологічної наук, методиками викладання, а також вивчення і впровадження педагогічного досвіду;

- пошуково-дослідницька робота – здійснення наукових мікродосліджень, запровадження педагогічних інновацій.

Види педагогічної діяльності:

- викладання – такий вид спеціальної діяльності, який спрямований на управління переважно пізнавальною діяльністю школярів;

➤ виховна робота – педагогічна діяльність, спрямована на організацію виховного середовища і управління різноманітними видами діяльності (у т.ч. і пізнавальною) вихованців з метою вирішення завдань їх гармонійного розвитку. Викладання і виховна робота – дві взаємопов'язані сторони одного процесу (педагогічного), воедино злиті в ньому.

➤ класне керівництво – деякі вчителі окрім викладацької діяльності виконують ще функції класних керівників по організації і вихованню учнівського колективу у певному класі;

➤ діяльність з самоосвіти і професійного самовиховання;

➤ управлінська – діяльність керівників освітніх закладів та їх заступників;

➤ організаторська – діяльність організаторів дитячого і юнацького руху у школі і поза нею;

➤

➤ методична – діяльність методистів з вивчення кращих досягнень психолого-педагогічних наук і передового педагогічного досвіду;

➤ позашкільна – робота в позашкільних закладах, дитячих кімнатах міліції;

➤ науково-дослідницька – діяльність педагогів-експериментаторів.

Педагогічна діяльність має гуманістичний, колективний і творчий характер.

Тема 2. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога

Педагогічне спілкування – система способів та прийомів соціально-психологічної взаємодії педагога та вихованців, змістом якої є обмін інформацією, здійснення виховного впливу та налагодження взаємин.

Функції педагогічного спілкування

➤ Обмін інформацією між педагогом та учнями.

➤ Педагогічно-доцільна самопрезентація педагога.

➤ Регулювання взаємин і спільної діяльності.

➤ Міжособистісне пізнання.

➤ Здійснення виховного впливу.

Правила спілкування на суб'єкт-суб'єктному рівні

➤ Особиста орієнтація співрозмовника

➤ Рівність психологічних позицій

➤ Проникнення у світ почуттів і переживань, готовність прийняти точку зору співрозмовника

➤ Нестандартні прийоми спілкування

Структура педагогічного спілкування

1. Моделювання майбутнього спілкування

2. «Комунікативна атака»

3. Керування спілкування

4. Аналіз спілкування

Стиль педагогічного спілкування – це усталена система способів і прийомів, які використовує вчитель під час взаємодії з учнями, їхніми батьками, колегами по роботі.

Стилі спілкування

Авторитарний

Ліберальний

Демократичний

Види ставлень учителя до дітей:

- активно – позитивне
- пасивно – позитивне
- ситуаційно – негативне
- стійке – негативне

Активно-позитивне – педагог виявляє ділову реакцію на діяльність учнів, допомагає їм, реалізує інші потреби в неформальному спілкуванні.

Пасивно-позитивне – фокусує увагу вчителя на вимогливості та суто ділових стосунках.

Ситуаційно-негативне – залежить від змін настрою вчителя.

Стійке-негативне – характеризується виявленням грубості.

Типи вчителів за стилем спілкування:

Про-активний

Рекреативний

Надактивний

Стилі спілкування залежно від продуктивності виховного впливу:

1. Спілкування на основі захоплення спільною творчою діяльністю.
2. Спілкування на основі товариської прихильності
3. Спілкування – дистанція
4. Спілкування – загравання
5. Спілкування – залякування.

Установка учителя – стійка схильність людини, яка спонукає її орієнтувати свою діяльність, у певному напрямі та діяти послідовно щодо всіх об'єктів та ситуацій, віддзеркалює стан особистості на їх основі взаємодії між потребами та їх задоволенням, забезпечує легкість, автоматичність та цілеспрямованість поведінки.

Завдання, які розв'яжуться при правильному стилі спілкування:

- Педагогічний вплив стане адекватним особистості педагога, проте спілкування – приємним
- Полегшується процедура налагодження взаємин з учнями
- Зростає ефективність передавання інформації.

Бар'єри спілкування – це перешкоди що спричиняють опір партнера, в впливові співрозмовника.

➤ Соціальний бар'єр – переважання рольової позиції вчителя в системі педагогічної взаємодії.

➤ Фізичний бар'єр – пов'язаний з організацією фізичного простору під час взаємодії.

- Силовий бар'єр – неадаптоване до рівня школярів мовлення вчителя.
  - Естетичний бар'єр – несприймання співрозмовниками зовнішнього вигляду, особливостей міміки.
  - Емоційний бар'єр – невідповідність настрою співрозмовників.
  - Психологічний бар'єр – негативна установка, сформована на підставі попереднього досвіду, неспівпадіння інтересів співрозмовників.
- В педагогічному спілкуванні, важливим є вміння слухати!

Тема 3. Техніка мовлення вчителя

Компоненти техніки мовлення:

1. Володіння голосом
2. Інтонування
3. Управління аудиторією

Техніка мовлення – комплекс теоретично-практичних основ вимови (досконале володіння мовним апаратом, вміння правильно користуватися в педагогічних навчально-виховних цілях мовою та мовленням). Базовий компонент професійної майстерності вчителя, що пов'язаний з формуванням педагогічного голосу. Фонетичного дихання. Чіткої дикції і є засобом педагогічного впливу.

Основні елементи техніки мовлення

1. Дихання-фізіологічна основа мовлення.
2. Голос- головний інструмент читця.
3. Дикція- чітке вимовляння звуків, слів та виразів.
4. Орфоепія- правильна літературна вимова.
5. Інтонція- поєднання трьох компонентів живої мови.
6. Дикційна чіткість та орфографічна грамотність.
7. Логічна ясність.
8. Емоційно- образна виразність.

Мовлення вчителя – мовлення, пристосоване для розв'язання специфічних завдань, що виникають у педагогічній діяльності, спілкуванні.

Мовлення вчителя буває в монологі та діалозі.

ТМ – грамотність побудови фраз простота і зрозумілість викладу, виразність, яка досягається вмінням дібрати потрібні слова та синтаксичні конструкції та з активним використанням основних компонентів виразності усного мовлення.

Педагогічні вимоги до техніки мовлення:

1. Самоконтроль, розвиток культури техніки мовлення, створення установки на оволодіння літературною мовою в різних ситуаціях спілкування.
2. Самоконтроль і розвиток умінь виразного мовлення.
3. Самоконтроль і розвиток комунікативних умінь, здібностей, соціальних установок у спілкуванні.
4. Розвиток загальних психо-фізичних особливостей своєї особистості, які є передумовою оволодіння вмінням професійно- педагогічного мовлення.

Мовний апарат – сукупність органів людини необхідних для виробництва мови: дихальні органи, пасивні органи, активні органи мови, головний мозок.

Органи дихання: легені, бронхи, трахея.

Вібратори: голосові зв'язки.

Резонатори: гортань, ротова та носова порожнина.

Артикулятори: язик, губи, нижня щелепа, м'яке піднебіння.

Типи дихання:

1. Ключичне
2. Грудне
3. Діафрагматичне
4. Комбіноване

Вимоги до правильного дихання:

1. Вдихати глибоко носом і ротом
2. Вдихати безшумно
3. Не переповнювати запас повітря вдихаючи його
4. Непомітно поповнювати при найменшій можливості
5. Не затримувати дихання в паузах
6. Не витратити запаси повітря до останку

Голос – звук, який видає людина, використовуючи голосові зв'язки.

Основні властивості голосу:

Висота, сила, тембр, діапазон.

Набуті: темп, політ, звучність, гнучкість.

Тема 4. Професійне самовиховання та самоосвіта вчителя

Самоосвіта – це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення педагогів. Самоосвіта вчителя є основною формою підвищення професійної педагогічної компетентності, яка складається з удосконалення знань та узагальнення педагогічного досвіду шляхом цілеспрямованої самоосвітньої роботи.

Мета самоосвіти педагога:

1. Розширення загальнопедагогічних і психологічних знань з метою поширення й удосконалення методів навчання й виховання
2. Поглиблення предметних знань
3. Оволодіння досягненнями педагогічної науки, передової педагогічної практики
4. Підвищення загальнокультурного рівня педагога

Методи самоосвіти:

- спілкування
- самостійне виконання практичних завдань
- дослідження, експерименти
- самотренування
- відвідування закладів культури, екскурсій тощо
- самостійна робота над літературою

Напрямки самоосвіти:

- Вивчення законодавчої та нормативно-правової бази
- Науково-теоретична та методична підготовка

- Вивчення передового педагогічного досвіду
- Підвищення етико-естетичного рівня, культури
- Психолого-педагогічні основи навчання та виховання

Основні вимоги до самоосвіти педагога:

- Створення в школі певних умов, що спонукають звертання педагогів до нових наукових досягнень і фактів передового педагогічного досвіду.
- Індивідуальний характер самоосвіти не виключає і колективних форм роботи
- Завершеність самоосвітньої роботи на кожному її етапі
- Комплексний підхід до відбору змісту й організації обраної теми з самоосвіти
- Гласність і наочність результатів самоосвітньої роботи в педагогічному колективі школи, району, області
- Систематичність і послідовність самоосвіти, неперервний характер роботи, постійне ускладнення змісту та форм самоосвіти
- Зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога
- Самоосвітня діяльність реалізується через:
  - Вивчення досвіду своїх колег
  - Участь у колективних і групових формах методичної роботи
  - Теоретична робота і практична апробація особистих матеріалів
  - Вивчення наукової, методичної та навчальної літератури
  - Науково-дослідницька робота за проблемою

План індивідуальної самоосвітньої роботи:

- Підписка на фахові видання
- Використання досвіду роботи передових вчителів району, області
- Спостереження за нововведеннями та методичними порадами
- Ознайомлення з нормативними документами
- Відвідування уроків колег
- Запровадження в практику роботи сучасних інноваційних технологій
- Запровадження в практику роботи нових методів роботи з учнями
- Результати самоосвітньої діяльності вчителя:
  - вступ учнів до вишів;
  - результативність участі учнів в олімпіадах і конкурсах;
  - відкриті уроки, позакласні та позаурочні заходи на шкільному та районному рівнях;
  - апробація підручників, навчально-методичних посібників;
  - підготовка рефератів для курсової перепідготовки.

Тема 5. Сучасний етикет та етикет вчителя

Етикет – це специфічна комунікативна система, форма поведінки своєрідна система знаків. Щоб навчитися етикету, недостатньо оволодіти сукупністю правил поведінки. Необхідно знати історію етикету, специфіку поведінки різних народів світу. Суспільство, орієнтоване на традиційні цінності, більше уваги звертає на

соціальні атрибути людини. Соціально-суспільні та сімейно-рольові характеристики визначають етикетну поведінку.

Розрізняють такі види етикету:

- Мовний
- Столовий
- Весільний
- Траурний
- Етикет «вихідного дня»
- Дипломатичний
- Службовий
- Релігійний та інші

Мовний етикет – це сукупність правил мовної поведінки, які репрезентуються в мікросистемі національно специфічних стійких формул і виразів. Ці засоби ввічливості орієнтовані на вираження поваги до співрозмовника та дотримання власної гідності. Вони є органічною частиною культури спілкувальних взаємин, соціальної культури загалом.

Мовний етикет визначається обставинами, за яких відбувається спілкування. Це може бути ювілей університету, нарада, конференція, прийом відвідувачів, ділові зустрічі; залежить від соціального статусу суб'єкта і адресата спілкування, їх фаху, віку, статі, характеру, віросповідання. Мовний етикет має національну специфіку. Кожний народ створив свою систему правил мовного етикету.

Мовний етикет виконує такі функції:

- 1) контакто-підтримувальну – встановлення, збереження чи закріплення стосунків адресата й адресанта;
- 2) ввічливості (конотативну) – прояв чемного поводження членів колективу один з одним;
- 3) регулятивну – регулює взаємини між людьми у різних спілкувальних ситуаціях;
- 4) впливну – передбачає реакцію співрозмовника (вербальну, невербальну чи діяльнісну);
- 5) звертальну (апелятивну) – привернення уваги, здійснення впливу на співрозмовника.

Столовий етикет – правила і норми поведінки за столом.

Весільний етикет. На весіллі також існують незмінні норми культурного поводження, які не тільки свідчать про гарне виховання, але й доводять вміння пристосуватися до вимог вишуканого суспільства й часом розповідають про людину більше, ніж будь-яка візитна картка. Весілля завжди асоціюється з певними традиціями, яких потрібно дотримуватися.

Траурний етикет передбачає уважне, чуйне ставлення до людей, яких спіткало горе. Висловити співчуття, підтримати увагою, запропонувати допомогу - до таких вчинків має вдаватися вихована людина під час трауру. Слід пам'ятати, що смерть людини супроводжується певним ритуалом.

Етикет «вихідного дня» презентує норми поведінки в закладах культури, урочистих заходах.

Дипломатичний етикет – це сукупність загальноприйнятих правил, традицій і умовностей, які дотримуються урядами, відомствами закордонних справ, дипломатичними представництвами, офіційними особами і дипломатами при виконанні своїх функцій у міжнародному спілкуванні.

Службовий етикет є системою законодавчо закріплених, історично складених та природно встановлених правил поведінки і спілкування у різних сферах службової та позаслужбової діяльності, які відповідають моральним вимогам суспільства і принципам української моралі.

Релігійний етикет. Специфіка церковного етикету пов'язана перш за все з тим, що складає основний зміст релігійного життя віруючої людини, з шануванням Бога, з благочестям.

Основні принципи сучасного етикету

1. Принцип гуманізму й людяності, який вимагає бути ввічливим, тактовним, гречним, скромним.
2. Принцип доцільності дій, який дозволяє людині поводитися розумно, просто, зручно для себе й оточуючих.
3. Принцип краси поведінки, шляхетності.
4. Принцип дотримання звичаїв і традицій тієї країни, в якій перебуває людина.

Етичні вимоги до вчителя:

- Учителі постійно виховують в учнів інтерес до знань, відповідальне ставлення до навчання та інших обов'язків.
- Учителі виявляють максимум уваги один до одного, уникають зауважень, які можуть негативно вплинути на самопочуття колег, виявляють чесність, принциповість і вимогливість один до одного.
- Учителі прагнуть підвищити авторитет один одного, не обговорюють із учнями діяльність своїх колег і керівництва школи, не розголошують педагогічні таємниці.
- Учителі спілкуючись з учнями та їх батьками, не порушують етики стосунків, уникають фамільярності (панібратства)
- Учителі не кричать на учнів; не принижують людську гідність; уважні до їхніх інтересів; надають допомогу у навчанні, праці, громадській роботі.
- Учителі беруть участь у походах, дозвіллі, трудовій діяльності, є прикладом організованості, точності, охайності.
- Учителі – вимогливі та справедливі, відкрито обговорюють вчинки дітей, обов'язково мотивують зауваження, покарання, оцінки, завжди виконують обіцяне.

Тема 6. Підготовка вчителя у ЗВО

Освіта – це сукупність знань, умінь, навичок і компетенцій, набутих у навчальних закладах або самостійно, а також процес засвоєння систематизованих знань, розвитку пізнавальних сил, формування світогляду.

Загальна освіта передбачає оволодіння знаннями, вміннями й навичками з основ наук, які потрібні людині у повсякденному житті, а також підготовку до здобуття професійної освіти. Загальну освіту здобувають у загальноосвітніх навчально-виховних закладах (школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах).

Політехнічна освіта виконує функцію ознайомлення з різноманітними галузями виробництва, пізнання сутності основних технологічних процесів, оволодіння вміннями й навичками обслуговування найпростіших технологічних (виробничих) процесів.

Спеціальна (професійна) освіта спрямована на оволодіння знаннями, вміннями й навичками, які потрібні для здійснення професійної діяльності. В Україні професійну освіту здобувають у вищих та професійно-технічних навчальних закладах.

Зміст освіти – це чітко окреслене коло знань, умінь, навичок і компетенцій, якими людина оволодіває шляхом навчання у навчальному закладі або самостійно. Він містить систему наукових знань про природу, суспільство, людське мислення, культуру та практичних умінь і навичок, необхідних для життєдіяльності людини. Зміст освіти в цілому має сприяти розв'язанню генерального завдання - формуванню гармонійної, всебічно розвиненої особистості.

Зміст освіти закріплюється державними документами та навчально-методичними комплексами. Це навчальні плани, навчальні програми, підручники, посібники.

Навчальний план – основний нормативний документ (стандарт) вищого навчального закладу, що складається на підставі освітньо-професійної програми і структурно-логічної схеми підготовки фахівців та визначає організацію їх навчальної діяльності.

Навчальним планом охоплено:

- графік процесу навчання; перелік та обсяг навчальних дисциплін; послідовність їх вивчення;
- конкретні форми проведення занять (лекції, семінари, лабораторні тощо) та їх обсяг;
- форми проведення підсумкового контролю (екзамен, залік, диференційований залік);
- порядок проведення практик, їх види;
- обсяг часу, відведеного на самостійну роботу студентів;
- кількість курсових робіт, які виконує студент за період навчання;
- зміст і форми державної атестації.

Навчальна програма – державний документ, в якому визначено зміст освіти з окремої навчальної дисципліни з виділенням розділів, тем, кількості годин на їх опрацювання. Навчальні програми розробляються науково-методичними комісіями ВНЗ за професійними напрямами і затверджуються Міністерством освіти і науки України. Вони є базовими з основних дисциплін з урахуванням державних стандартів.

Підручник – це навчальна книга, в якій розкривається зміст навчального матеріалу з конкретної дисципліни відповідно до вимог чинної програми

Навчальний посібник – це навчальна книга, в якій розкривається зміст навчального матеріалу з окремих аспектів програми, а також подається додатковий матеріал для формування в студентів умінь і навичок.

Форма організації навчального процесу – це спосіб організації, побудови й проведення навчальних занять, у яких реалізується зміст навчальної роботи, дидактичні завдання і методи навчання.

Форми організації навчального процесу класифікуються на:

- форми навчального процесу;
- форми контролю, оцінки й обліку знань, умінь та навичок студентів;
- форми організації науково-дослідної роботи студентів.

Форми організації навчального процесу:

- лекції,
- практичні заняття,
- семінарські заняття,
- лабораторні заняття,
- лабораторно-практичні заняття,
- експедиції,
- екскурсії,
- навчальні конференції,
- консультації,
- навчальна виробнича (педагогічна) практика,
- курсові роботи,
- магістерські роботи.

Форми контролю, оцінки й обліку знань, умінь та навичок студентів:

- колоквіуми,
- заліки,
- экзамени,
- захист курсових та магістерських робіт.

Форми організації науково-дослідної роботи студентів:

- науково-дослідні гуртки або проблемні групи,
- наукові об'єднання,
- наукові школи,
- студентські наукові товариства.

Тема 7. Науково-дослідна робота студентів педагогічних ЗВО

Науково-дослідна робота призначена для формування наукового світогляду та навчально-дослідницьких вмінь і навичок студентів, їх інтелектуального розвитку та реалізації талантів та обдарувань.

Повідомлення – невеликий публічний виступ на науково тему, часто доповнена ілюстраціями.

Усна доповідь – публічне повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми.

Реферат – короткий виклад у письмовій формі основного змісту наукової праці чи ряду праці з аналізом запропонованих шляхів вирішення певної проблеми, а також висловленням власних міркувань.

Обсяг реферату 10-15 сторінок, виконується за певною структурою з виділенням абзаців, нумерацією сторінок, з правильним оформленням посилань, висновків, списку використаної літератури не менше 10 джерел.

Структура реферата:

- 1) Титульна сторінка.
- 2) План.
- 3) Вступ.
- 4) Основна частина.
- 5) Висновки.
- 6) Список використаних джерел.

Курсова робота – самостійна науково-дослідницька робота студента ЗВО, яку він виконує під керівництвом викладача.

Структура курсової роботи:

- 1.Титульний аркуш.
- 2.Вступна частина.
- 3.Огляд літератури.
- 4.Дослідження з теми курсової роботи.
- 5.Результати дослідження та їх обговорення.
- 6.Висновок.
- 7.Список використаних джерел.

Проектна робота – розв'язання студентом або групою студентів, певної проблеми, яка передбачає використання різноманітних методів, засобів навчання, поєднання знань та умінь з різних галузей науки та мистецтва.

У проектній роботі обов'язковим результатом є продукт.

Есе – прозаїчне висловлювання невеликого об'єму, вільної композиції, що виражає індивідуальні враження і міркування з конкретного приводу, або питання, що претендує на вичерпну відповідь.

Схема складання есе:

- 1) Постановка питань або проблем.
- 2) Назва причин, що спонукали звернутися до цієї проблеми.
- 3) Теза, аргумент, ілюстрація проблеми.
- 4)"Я" позиція.
- 5) Висновок.

Презентація – представлення результатів самостійної роботи студента з опрацювання обраної теми.

Мета презентації – здобуття студентами навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та випровадження наукової, творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових, творчих досягнень.

Тема 8. НУШ. Загальна характеристика

«Нова українська школа» (НУШ) – реформа шкільництва Міністерства освіти і науки, яка передбачала створення школи, де діти будуть навчатися через діяльність, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті».

2017–2018 навчального року 100 шкіл тестували новий стандарт, з 2018–2019 навчального року усі перші класи навчаються за ним.

Мета реформи – створити школу, у якій «буде приємно навчатись», а також яка «виховає інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення». Метою повної загальної середньої шкільної освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Формула НУШ складається з дев'яти компонентів:

- Формування компетентностей
- Умотивований учитель, що має можливість розвиватися і свободу впроваджувати нові напрацювання
- Ціннісне виховання
- Автономія для шкіл
- Трикутник партнерства учень-вчитель-батьки
- Дитиноцентризм
- Нова структура школи
- Справедливий розподіл публічних коштів
- Сучасне освітнє середовище

Ключові компетентності:

1. **Спілкування державною (і рідною, у разі відмінності) мовами**, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.

2. **Спілкування іноземними мовами**, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.

3. **Математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.

4. **Основні компетентності у природничих науках і технологіях**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе та навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.

5. **Інформаційно-цифрова компетентність**, що передбачає опанування основ цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.

6. **Уміння вчитися впродовж життя**, що передбачає опанування умінь і навичок, необхідних для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.

7. **Ініціативність і підприємливість**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

8. **Соціальна та громадянська компетентності** пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність у житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.

9. **Обізнаність та самовираження у сфері культури**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.

10. **Екологічна грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі компетентності є однаково важливими. Вони розвиваються на різних уроках впродовж всього періоду навчання. Спільними для всіх компетентностей є вміння читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критичне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді.

Педагогіка партнерства

Частиною формули НУШ є педагогіка партнерства, а саме трикутник учень-учитель-батьки. Передбачається, що родина має бути залучена до навчання дитини, співпрацювати з учителем. Він, у свою чергу, має стати для дитини другом.

Основні принципи педагогіки партнерства:

- повага до особистості
- доброзичливість і позитивне ставлення
- довіра у відносинах
- діалог – взаємодія – взаємоповага
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків)
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність узяття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Структура НУШ.

Навчання триватиме 12 років, як прийнято в більшості розвинених країн. Початкова школа триває чотири роки і поділяється на два цикли (1-2 класи – адаптаційно-ігровий, 3-4 класи – основний). Базова середня освіта – п'ять років і поділяється на два цикли (5-6 класи – адаптаційний, 7-9 класи – базове предметне навчання). Профільна середня освіта – три роки, передбачає вибір академічного чи професійного спрямувань.

Академічне спрямування передбачає поглиблене вивчення певних предметів (обираються не тільки предмети, але й їх рівень складності), орієнтацію на подальше навчання в університеті.

Професійне забезпечує отримання першої професії і повну загальну середню освіту. Можливість навчатися далі цей напрямок не обмежує.

Новий освітній простір.

У класі має бути створено 8 навчальних осередків:

- навчально-пізнавальної діяльності (з партами/столами)
- змінні тематичні осередки (дошки/фліпчарти/стенди для діаграм з ключовими ідеями)
- для гри (інвентар для настільних та рухливих ігор)
- художньо-творчої діяльності
- куточок живої природи для проведення дослідів (пророщення зерна, догляд за рослинами, акваріум)
- відпочинку (з килимом для сидіння та гри, пуфами, подушками)
- дитяча класна бібліотека
- осередок вчителя

Складовими нового простору для шкіл є: креативний зовнішній та внутрішній дизайн, комфорт та енергоефективність, сучасні умови для навчання, розвитку та спілкування, багатофункціональне середовище. Крім того, освітній простір організовується таким чином, щоб учитель міг спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мали можливість безпечно переміщуватися і мали місце для зберігання особистих речей.

Принципи, на яких ґрунтується НУШ:

1. Презумпція талановитості дитини

Забезпечення рівного доступу до освіти, заборона будь-яких форм дискримінації. Не допускати відокремлення дітей на підставі попереднього відбору на індивідуальному, груповому та інституційному рівнях.

2. Цінність дитинства

Відповідність освітніх вимог віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру.

3. Радість пізнання

Організація пізнавального процесу, який приносить радість дитині, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини. Широке використання в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності.

4. Розвиток особистості

Замість «навченої безпорадності» — плекання самостійності та незалежного мислення. Підтримка з боку вчителя/вчительки розвиватиме у дітей самоповагу та впевненість у собі.

5. Здоров'я

Формування здорового способу життя і створення умов для фізичного й психоемоційного розвитку, що надзвичайно важливо для дітей молодшого шкільного віку.

6. Безпека

Створення атмосфери довіри і взаємоповаги. Перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства і цькування.

Тема 9. Засоби навчання НУШ

Засіб навчання – матеріальний або ідеальний об'єкт, який «розміщено» між учителем та учнем і використовується для засвоєння знань, формування досвіду пізнавальної та практичної діяльності. Засіб навчання впливає на якість знань учнів, їх розумовий розвиток а професійне становлення.

Оснащення навчального кабінету початкової школи повинно відповідати вимогам:

- стандарту початкової освіти;
- необхідності і достатності матеріального та методичного забезпечення освітнього процесу для повної реалізації освітніх та навчальних програм;
- комплектності і модульності, що враховують реальні особливості закладів загальної середньої освіти та потреби учасників освітнього процесу;
- відповідності вимогам санітарного законодавства, пожежній та електробезпеці, вимогам охорони здоров'я здобувачів освіти і охорони праці працівників закладів загальної середньої освіти;
- універсальності - можливості застосування навчального обладнання для вирішення комплексу завдань у освітній і позаурочній діяльності, в різних освітніх галузях, з використанням різних методик навчання тощо;
- забезпеченості ергономічного режиму роботи учасників освітнього процесу;

➤ узгодженості спільного використання (змістового, функціонального, технологічного, програмного тощо).

Засоби навчання та обладнання (крім деяких витратних матеріалів), що поставляються та використовуються в освітньому процесі в початковій школі, повинні мати гігієнічний сертифікат або висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, та технічний паспорт на виріб, та декларацію про відповідність вимогам технічних регламентів; бути укомплектованими інструкціями про використання та зберігання українською мовою, та обов'язковим методичним забезпеченням для різних видів робіт відповідно до навчальних програм початкової школи.

Детальний опис засобів навчання та оснащення кабінетів початкової школи представлено у Наказі МОН № 143 від 07.02.2020 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи».

Ранкова зустріч – запланована структурована зустріч на початку дня учнів з учителем, яка займає важливе місце в повсякденному розкладі діяльності класу, її тривалість – 15-20хв.

Ранкова зустріч з учнями розпочинається із запрошення. У центрі уваги і ранкової зустрічі має бути її конкретний зміст. У кожного вчителя може бути унікальне «запрошення» до ранкової зустрічі. Повідомити учням про початок зборів можна, загравши якусь певну мелодію, задзвонивши у дзвоник, увімкнувши чи вимкнувши світло, заспівавши пісню тощо. Упродовж навчального року можна використовувати один або кілька сигналів, які легко розпізнати.

Ще доцільно сказати про особливе привітання, яким учитель має розпочинати зустріч. Учителю разом з учнями слід скласти правила поведінки під час ранкових зустрічей. Правила мають бути спрямовані на толерантне, доброзичливе ставлення один до одного і виконуватись дітьми не з примусу, а за власним бажанням.

Мета проведення ранкової зустрічі: створити позитивну атмосферу на весь період перебування дітей у школі.

Завдання ранкових зустрічей: опанування різноманітними соціальними та навчальними навичками, об'єднання дитячого колективу.

Основні компоненти ранкових зустрічей:

- вітання
- обмін інформації
- групове заняття
- щоденні новини

Тема 10. Нормативна-правова база освітнього процесу

Нормативні документи, якими керуються вчителі початкової школи:

- 1) Закон України «Про освіту»
- 2) Закон України «Про загальну середню освіту»
- 3) Державний стандарт початкової загальної освіти»

5) Розпорядження Кабінету Міністрів «Про схвалення концепцій реалізацій державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти НУШ на період до 2029р».

6) Положення «Про сертифікацію педагогічних працівників»

Науково-методична інформація:

1) Концепція НУШ

2) Лист щодо тривалість уроку для учнів початкової школи

3) Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».

Навчальні програми та методичні рекомендації:

1) Типові освітні програми

2) Методичні рекомендації про оцінювання навчальних досягнень

3) Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти

4) Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників рекомендованих МОН.

Нормативні документи, якими керуються педагогічні працівники мають певний строк дії та чинності. Кожен вчитель перед початком нового навчального року повинен досконало вивчити законодавчу, методичну базу задля успішної та професійної діяльності.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні положення

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Основне завдання практичних занять – поглибити і закріпити знання, що одержані здобувачами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, тісніше пов'язувати теорію з практикою, уміння самостійно та творчо формулювати свої думки в усній формі, висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

Якщо лекція закладає основи знань в узагальненої формі, то практичні заняття мають на меті перевірити, розширити, уточнити ці знання у поєднання різних форм проведення занять (диспути, які допомагають відпрацьовувати вміння доводити, переконувати, виробляти професійні навички; ролеві ігри, колективне творче обговорення найбільш складних питань навчального курсу, реферати-доповіді, індивідуальні творчі завдання тощо). Це і важливий засіб зворотного зв'язку у результаті коментарів і висновків викладача.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Підготовку до практичного заняття рекомендується починати з моменту читання лекції з відповідної теми та здійснювати її в певній послідовності. У процесі самостійної підготовки до практичних занять здобувачу спочатку рекомендується з'ясувати тему і питання практичного заняття. Заздалегідь підібрати, вивчити та законспектувати рекомендовану літературу, вивчити основні поняття проблеми, всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття. Корисно до кожного питання практичного заняття складати розгорнуті плани відповіді. Перевірку засвоєння своїх знань здобувачі здійснюють за допомогою питань і завдань для самоконтролю, наведені під кожним планом заняття.

В ході дискусії на занятті здобувач має можливість не лише розширити свої знання, але й перевірити, уточнити, закріпити те, що він вивчив під час самостійної роботи. Приймаючи участь у практичному занятті, доцільно під час виступів інших здобувачів робити відповідні помітки в конспекті щодо найбільш цікавих питань.

Плідна та активна робота на практичному занятті значно підвищує ефективність опанування матеріалу та в подальшому заощаджує час на його повторення. На практичних заняттях здобувачі вчаться застосовувати теоретичні знання для проведення прикладних досліджень з дидактики.

Теми практичних занять

	Кількість годин	
	Денна	Заочна
1. Семінар: Специфіка педагогічної діяльності	2	
2. Практичне заняття: Сутність педагогічного спілкування	2	1
3. Практичне заняття: Професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя	2	
4. Круглий стіл: Програма самовиховання вчителя	2	1
5. Дискусія: Види етикету	2	
6. Семінар: Становлення педагогічної освіти в південному регіоні	2	
7. Круглий стіл: Правила оформлення науково-дослідних робіт	2	
8. Прес-конференція: Компетентісний підхід в початковій школі	2	
9. Рольова гра: Ранкова зустріч НУШ	2	
10. Прес-конференція: Нормативне забезпечення освітнього процесу	2	2
Разом:	20	4

Тема 1. Семінар: Специфіка педагогічної діяльності

План

1 заняття (2 години)

1. Особистість педагога.
2. Особливості педагогічної діяльності.
3. Вчитель НУШ. Який він?

Контрольні запитання і завдання:

1. Визначити особливості педагогічної діяльності.
2. Назвати необхідні риси особистості педагога.
3. Обґрунтуйте стилі педагогічної діяльності.
4. Описати вимоги до вчителя НУШ.
5. Розкрийте поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація».

Рекомендована література:

1. Андрущенко В., Дорогань С. Світоглядна культура сучасного вчителя: проблеми формування. Освіта. 2002. № 31 32.
2. Євтух М. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя: Педагогічна газета. 2002. № 8 9. С. 7.
3. Отич О.М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. 200 с.
4. Педагогічна майстерність : хрестоматія: навч. посібник для студ. ВПНЗ / за ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. 606 с.
5. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2005.

Тема 2. Практичне заняття: Сутність педагогічного спілкування

План

1 заняття (2 години)

1. Сутність педагогічного спілкування
2. Структура педагогічного спілкування
3. Стилі педагогічного спілкування
4. Установка вчителя

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити сутність педагогічного спілкування.
2. Назвати структуру педагогічного спілкування.
3. Обґрунтуйте стилі педагогічного спілкування.
4. Описати бар'єри спілкування.

Рекомендована література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр "Академія", 2001.
2. Грехнев В. С. Культура педагогического общения. М.: Просвещение, 1990.
3. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії. Вступ до спеціальності. К.: Центр навчальної літератури, 2005.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. К.: ВАТ КДНК, 2001.

5. Мороз О.Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація: Навчальний посібник. К., 1997.
6. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн та ін. К.: Вища школа, 1997.
7. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2005.
8. Щербань П.М. Прикладна педагогіка. - К.: Вища школа, 2002.

Тема 3. Практичне заняття: Професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя

План

1 заняття (2 години)

1. Загальна характеристика елементів техніки мовлення.
2. Професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя.
3. Мовний апарат. Професійно-гігієнічні вимоги до нього.
5. Роль дихання для виразності читання.
6. Основні властивості голосу. Їх вдосконалення.

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити сутність елементів техніки мовлення.
2. Назвати професійно-педагогічні вимоги до техніки мовлення вчителя.
3. Охарактеризувати мовний апарат людини. Пояснити професійно-гігієнічні вимоги до нього.
4. Описати основні властивості голосу та гігієнічні вимоги до нього.
5. Підготувати вправи на розвиток техніки мовлення, правильного дихання.

Рекомендована література:

1. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять. К., 2003
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
3. Горєєва В.М. Педагогічна техніка: Методичні рекомендації. К.: НПУ, 2006. С.7-9
4. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність. К., 2004.
5. Корніяка О.М. Педагогічна діяльність і культура педагогічного спілкування // Практична психологія і соціальна робота. 2003. №1. с. 38
6. Томан І. Мистецтво говорити. К.: Україна, 1996. 268 с.
7. Ходанич Л. Професійне мовлення вчителя: короткий словник термінів. Ужгород: Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2018. 84 с.

Тема 4. Круглий стіл: Програма самовиховання вчителя

План

1 заняття (2 години)

1. Загальна характеристика самоосвіти вчителя.
2. Напрями педагогічної самоосвіти.
3. Види самоосвіти педагога.

4. Шляхи самовдосконалення вчителя.

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити сутність самоосвіти вчителя.
2. Назвати напрями самоосвіти педагога.
3. Охарактеризувати види самоосвіти та їх особливості.
4. Описати основні шляхи самовдосконалення вчителя.

Рекомендована література:

1. Зязюн І. Педагогічна майстерність. Київ: Наука. 1997. 349 с.
2. Синельников В. Самовиховання як діяльність і його психологічні особливості. Педагогіка і психологія, 3 (48), 2005. С. 34-41.
3. Елканов С. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. Москва: Просвещение, 1989. 189 с.
4. Постоліук М. Формування у майбутніх учителів умінь професійного самовиховання. Тернопільський національний пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2010. С.9

Тема 5. Дискусія: Види етикету

План

1 заняття (2 години)

1. Загальна характеристика етикету та історія його розвитку.
2. Види етикету.
3. Педагогічний етикет.
4. Етика вчителя.

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити сутність поняття «етикет», історію його розвитку.
2. Проаналізувати основні види етикету.
3. Професійний етикет як різновид ділового етикету.
4. Розкрити загальні принципи та норми етикетної культури викладача освітнього закладу.
5. Якими рисами характеризується етикет викладача освітнього закладу?
6. Які фактори впливають на формування позитивного і негативного етикету викладача?

Рекомендована література:

1. Білик Е. Сучасна енциклопедія етикету: 1000 правил і корисних порад, Донецьк: БАО, 2005. 382 с.
2. Гах Й. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 158 с.
3. Кубрак О. Етика ділового та повсякденного спілкування: учбовий посібник. Суми: Університетська книга; К.: ВД «Княгиня Ольга», 2005. 221 с.
4. Культура ділового спілкування: Навч. посібник/ Укл. Людмила Зубенко, Віктор Немцов. К.: ЕксОб, 2000. 196 с.
5. Михальська А.К. Педагогічна риторика. М., 2008.
6. Рукавчук Л.М. Енциклопедія етикету. К, 2007.

Тема 6. Семінар: Становлення педагогічної освіти в південному регіоні

План

1 заняття (2 години)

1. Історія становлення вищої освіти в Україні.
2. Розвиток педагогічної освіти в південному регіоні України.
3. Види ЗВО та їх характеристика.
4. Історія Університету Ушинського.

Контрольні запитання і завдання:

1. Описати історію становлення вищої освіти в Україні.
2. Проаналізувати історію розвитку педагогічної освіти в південному регіоні України.
3. Охарактеризувати ЗВО України.
4. Презентувати історію Університету Ушинського
5. Представити відомих педагогів університету.

Рекомендована література:

1. Глузман А.В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования: Монография. К.: Видавничий центр «Просвіта», 1996. 132 с.
2. Дичок Н.П. З історії педагогічної освіти на Україні у 20-ті роки // Український історичний журнал. 1989. № 9. С. 83.
3. Історія Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського в особах: Біографічний довідник/ В. М. Букач. Одеса: ПДПУ, 2005. 68 с.
4. Майборода В.К. Особливості розвитку системи вищої педагогічної освіти в УРСР (1917 – 1941 рр.) // Український історичний журнал. 1990. № 2. С. 60.
5. Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського / Уклад. Т. І. Койчева. Одеса: Фаворит, 2007. 256 с.
6. Науковці Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Біографічний словник/ В. М. Букач. Вип. 1. Одеса: ПНПУ, 2019. 96 с.
7. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института — участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского; Авт.-сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А., [Орищенко В. Г.](#) ; Редкол.: Сермеев Б. В. (руков.) и др, Одесса: Маяк, 1990. 120 с.
8. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. / О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. Одеса: Фаворит, 2007. 240 с.
9. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X-поч. XX ст.): нариси / Ред..кол. М.Д. Ярмаченко та ін. К., 1991. С. 34.

Тема 7. Круглий стіл: Правила оформлення науково-дослідних робіт

План

1 заняття (2 години)

1. Форми представлення наукової роботи.
2. Правила написання реферату та доповіді.
3. Характеристика есе та особливості написання.
4. Правила оформлення презентацій.

Контрольні запитання і завдання:

1. Описати форми представлення наукової роботи.
2. Проаналізувати правила написання реферату.
3. Охарактеризувати особливості написання доповіді.
4. Визначити компоненти та особливості написання есе.
5. Обґрунтувати правила оформлення презентацій.

Рекомендована література:

1. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. К. : Кондор, 2003. 192 с.
2. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2003. 116 с.
3. Папковская П. Я. Методология научных исследований : курс лекций Минск : Информпресс, 2002. 176 с.
4. Ростовський В.С. Основи наукових досліджень і технічної творчості : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. С. Ростовський, Н.В.Дібрівська. К. : Центр учбової літератури, 2009. 96 с.
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К. : Слово, 2003. 240 с.
6. Шулікін Д. Академічна доброчесність: виклики і практики. Освіта України. 2018. №36. С. 6.

Тема 8. Прес-конференція: Компетентісний підхід в початковій школі

План

1 заняття (2 години)

1. Загальна характеристика НУШ.
2. Принципи, формула, структура НУШ.
3. Компетентісний підхід в освіті.
4. Ключові компетентності НУШ.

Контрольні запитання і завдання:

1. Описати особливості Нової української школи.
2. Проаналізувати принципи НУШ.
3. Охарактеризувати структуру НУШ.
4. Розкрити поняття «компетентісний підхід в освіті».
5. Обґрунтувати ключові компетентності НУШ.

Рекомендована література:

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]-Режим доступу:[https:// www.kmu.gov.ua /.../ukrainska-shkola-compressed.pdf...](https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf)
2. Короденко М. Нова школа - нові підходи. Освіта України. 2017. № 43. С.6.
3. Нова українська школа : чого ми прагнемо? [Текст]//Завуч. 2018. №6. С.4
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Новий освітній простір, або Якою повинна бути Нова Українська школа[Текст]//Сучасна школа України.-2019.-№1.-с.4
6. Організація простору в школі: ідеї та помилки [Текст]//Сучасна школа України.-2019.-№1.-с.13
7. Підготовка вчителів Нової української школи [Текст]//Завуч.-2018.-№5.-с.4
8. Савченко О. Сухомлинський і НУШ [Текст]/О.Савченко //Освіта України.-2018.-№41-42.-с.14
9. Халіна О. Формування громадянської компетентності. Реалізація концепції «Нова українська школа» //Психолог.-2018.-№7-8.- с.48
10. Цісар Н. Нова українська школа: чого ми прагнемо? // Завуч.-№6.-с.4

Тема 9. Рольова гра: Ранкова зустріч НУШ

План

1 заняття (2 години)

1. Засоби НУШ та їх характеристика.
2. Особливості ранкових зустрічей НУШ.
3. Правила підготовки та проведення ранкових зустрічей НУШ.

Контрольні запитання і завдання:

1. Описати та охарактеризувати засоби НУШ.
2. Проаналізувати особливості ранкових зустрічей НУШ.
3. Охарактеризувати структуру ранкових зустрічей НУШ.
4. Розкрити правила підготовки та проведення ранкових зустрічей НУШ.
5. Визначити вимоги до ранкової зустрічі НУШ.

Рекомендована література:

1. 15 ідей для роботи з дітьми. Сучасні форми роботи в школі [Текст]//Шкільний світ. 2017. №3. С.21.
2. Булахова Л. Особливості проведення «Ранкових зустрічей» //Початкова школа. 2018. №5. С.55
3. Державний стандарт початкової освіти //Завуч. 2018. №8. С. 4
4. Дяченко С. Становлення Нової української школи. Українська мова та література. 2017. №1-2. С. 49
5. Класна кімната ХХІ століття. Класному керівнику. Усе для роботи. 2016. №7. С.54
6. Мицька М. Створення інноваційного середовища - шлях до нової української школи. Директор школи. 2017. № 23-24. С.54-72.

7. Ушмарова В. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової школи у контексті Концепції «Нова українська школа». Початкова школа. 2017. №9. С.1

8. Яковенко Л.Зразки проведення ранкових зустрічей. Початкова школа. 2018. №9. С.18

Тема 10. Прес-конференція: Нормативне забезпечення освітнього процесу

План

1 заняття (2 години)

1. Концепція НУШ. Загальна характеристика.
2. Закон України «Про загальну середню освіту».
3. Державний стандарт початкової загальної освіти.
4. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»
5. Типові освітні програми. Види, характеристика.
6. Правила ведення документації вчителя початкової школи.

Контрольні запитання і завдання:

1. Описати концепцію НУШ.
2. Проаналізувати Закон України «Про загальну середню освіту».
3. Охарактеризувати Державний стандарт початкової загальної освіти.
4. Розкрити основні засади Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».
5. Представити типові освітні програми для початкової школи, їх види та загальну характеристику.
6. Назвати види документації вчителя початкової школи та визначити правила її оформлення.

Рекомендована література:

1. 100 днів освіти. Про Концепцію нової української школи і нового вчителя. Завуч. 2016. №19. С.4
2. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
3. Державний стандарт початкової освіти //Завуч. 2018. №8. С. 4
4. Машика В.Основні новели Закону України «Про освіту» //Класному керівнику. Усе для роботи. 2018. №1. С.4
5. Новий стандарт початкової освіти: що це означає? //Початкова освіта. 2018. №9. С.6
6. Нормативна правова база 2020/2021 н.р. [Електронний ресурс]-Режим доступу: <http://surl.li/ahkbo>
7. Підготовка вчителів Нової української школи. Затвердження Типової програми щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників //Завуч. №5. С.4
8. Проект нового державного стандарту початкової загальної освіти [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://newstandard.nus.org.ua/>

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

	Кількість годин		Форма контролю
	Денна	Заочна	
1. Написати есе на одну з тем (за вибором): <ul style="list-style-type: none"> • Соціально педагогічні проблеми вчительської праці. • Унікальність педагогічної спеціальності. • Професійний ідеал вчителя. Який він? • Діяльність вчителя – ремесло чи творчість? 	4	7	Усне опитування
2. Вивчити 10 скоромовок, підготувати напам'ять вірш (на власний вибір)	4	7	Усне опитування
3. Підібрати вправи на розвиток трьох ознак техніки мовлення вчителя із запропонованих (дикція, звучність, політ, темп, рухливість голосу, чистота голосу, виразність, висота, правильне дихання)	4	7	
4. На основі зразка програми самовиховання студентами основних педагогічних умінь складіть власну програму самовиховання	4	7	Усне опитування, методичне портфоліо
5. Підготувати міні-лекцію за однією з наступних тем: <ul style="list-style-type: none"> • Основи етикету в ділових стосунках учителя • Етикет та його види • Гендерний етикет • Діловий етикет • Міжнародний етикет • Світський етикет • Столовий етикет • Загальногромадянський етикет • Релігійний етикет • Мовний етикет • Телефонний етикет • Етикет «вихідного дня» • Мережевий етикет 	4	7	
6. Виконайте одне із завдань: <ul style="list-style-type: none"> • Підготуйте доповідь на тему «Історія університету Ушинського». • Підготуйте міні-лекцію «Становлення та 	4	7	

розвиток вищої педагогічної освіти в південному регіоні (короткий огляд)»			
<ul style="list-style-type: none"> • Напишіть есе на тему: «Університет мрії» • Підготуйте доповідь на тему «Відомі викладачі університету Ушинського» 			
7. Розробити презентацію на актуальну педагогічну тему з дотриманням правил оформлення презентації	4	6	Усне опитування, методичне портфоліо
8.Обрати одну із компетентностей НУШ, охарактеризувати її, виписати через які знання та вміння вона розкривається та запропонувати шляхи її форсування. Результати представити наочно	4	7	Усне опитування, методичне портфоліо
9.Підготувати та провести зі студентами ранкову зустріч НУШ	4	6	Усне опитування
10. Опрацювати нормативні документи, необхідні для роботи вчителя початкової школи, занотувати основні положення	4	7	Усне опитування, методичне портфоліо
Разом	40	68	

7. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА (ІНДЗ)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
3.	Підготувати самопрезентацію «Я ідеальний вчитель»	12	12
	Разом	12	12

8. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» застосовуються поточний контроль та підсумковий контроль.

Форми поточного і підсумкового контролю (залік)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом		
Тема 1	0–8	0–80	0–20	0–100
Тема 2	0–8			
Тема 3	0–8			
Тема 4	0–8			
Тема 5	0–8			

Тема 6	0–8			
Тема 7	0–8			
Тема 8	0–8			
Тема 9	0–8			
Тема 10	0–8			

Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» застосовується поточний контроль.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання. На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач вищої освіти не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем
	1-2 бал	Здобувач вищої освіти виступає на занятті епізодично. Не висловлює власних міркувань з порушених питань. Ускладнюється з відстоюванням власної позиції
	3-4 бали	Здобувач вищої освіти бере активну участь у практичному занятті. Висловлює обґрунтовані міркування, наводить доцільні приклади і відстоює власну позицію щодо обговорюваних питань
Самостійна робота	0 балів	Завдання не виконане
	1-2 бал	Завдання виконане формально без власних роздумів
	3-4 бали	Завдання виконане з творчим підходом
Презентація	0 балів	Завдання не виконано
	1-5 балів	Презентацію виконано формально, стандартним стилем, без творчості. Захист невпевнений
	6-10	Презентація виконано стандартним оформленням, розкрито всі ключові моменти, проте недостатня кількість ілюстрованого матеріалу. Захист невпевнений

	11-15	Презентація розкриває всі ключові моменти, значна кількість ілюстрованого матеріалу, оформлення стандартне, захист впевнений
	16-20 балів	Презентація виконано творчо, містить ілюстративний матеріал, цікаві ефекти, оформлення нестандартне, креативне, під час захист впевнений, чіткий, з урахуванням особливостей педагогічного спілкування

Оцінки, одержані студентом за практичні заняття, ураховуються при визначенні семестрової підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою з дисципліни «Педагогіка. Модуль 1. Вступ до спеціальності» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Зараховано
82–89	B	Зараховано
74–81	C	
64–73	D	Зараховано
60–63	E	
35–59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- лекційний курс;
- практичний курс та методичні вказівки до його проведення;
- тематика самостійної роботи та методичні рекомендації до її виконання;
- індивідуальні навчально-дослідні та творчі завдання;
- контрольно-тестові завдання.

Нормативно-правові документи:

1. Державна національна програма “Освіта” Україна ХХІст. //Освіта-1993.- №44-46. С.2-15
2. Державний стандарт початкової освіти. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards>

3. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4.11.1950 р. // Права людини: Міжнародні договори ООН і РЄ. К., 2001.
4. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. // Права людини. Міжнародно-правові документи. – К., 1995.
5. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України. 1991.- №34.-С.451
6. Закон України про вищу освіту. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.
7. Закон України про освіту. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/anot/1060-12>
8. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. Режим доступу: http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=276%3A1&catid=43%3Aeu&Itemid=70&lang=uk
9. Конституція України. Режим доступу: http://crimeatest.org.ua/files/4_normativni_dokumenty/4_1_zakoni_ukraini/konstitucia.pdf.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії. Вступ до спеціальності : Навч. посібник для студ. вузів. К.: Центр. навч. л-ри., 2005. 168 с.
2. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посібник для студ. вищ. пед. закладів освіти. Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 2003. 136 с.
3. Яковець Н. І. Вступ до спеціальності: Навчально – методичний посібник для студентів педагогічних закладів освіти. Ніжин: Вид-во НДПУ, 2003. 89 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В. Теоретико – методологічні засади реформування вищої освіти в Україні : Педагогічна газета. 2000. № 12 (грудень). С.1 – 3.
2. Андрущенко В., Дорогань С. Світоглядна культура сучасного вчителя: проблеми формування. Освіта. 2002. № 31 – 32.
3. Богданова А., Борисов С. Психологія організації творчого педагогічного процесу: Завуч. 2001. № 6. С.6 – 9.
4. Винник В. 100 порад: як отримати задоволення від роботи і уникнути емоційного вигорання. К.: Літера ЛТД, 2010. 174 с.
5. Волкова Н.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: ВЦ "Академія", 2003. 616 с.
6. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ "Академія", 2006. 256 с.
7. Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. Педагогіка: Навчальний посібник. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика». 2006. 400с.
8. Драйден Г., Вос Д. Революція в обучении. Научить мир учиться по-новому. М.: Парвинэ, 2003. С.122-123.

9. Євтух М. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя: Педагогічна газета. 2002. № 8 – 9. С. 7.
10. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования.: Учебное пособие для студ. пед. вузов. / Под ред. Е.С. Полат. М.: Академия, 2002. 272 с.
11. Отич О.М. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. 200 с.
12. Педагогічна майстерність : хрестоматія: навч. посібник для студ. ВПНЗ / за ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2006. 606 с.
13. Савченко О. Виховання розумної особистості, яка вміє самостійно вчитися: Початкова школа. №8. 2007. С. 1-5.
14. Фіцула М.М Педагогіка: Посібник. К.: ВЦ «Академія», 2001. 546с.
15. Хорев И.А. Психология жизненного и профессионального успеха. Х.: Изд. группа "Основа", 2010. 240с.
16. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. К.: Вища школа, 2002. 215 с.
17. Ягунов В. Педагогічна майстерність та її складові: Учитель. 2000. № 1 – 3. С. 35 – 37.

Інформаційні ресурси

1. [Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: http://www.rada.gov.ua.](http://www.rada.gov.ua)
2. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
3. Веб-сторінка бібліотеки ім. Вернадського. URL: www.nbuiv.gov.ua
4. Веб-сторінка бібліотеки Університету Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
5. Веб-сторінка репозитарію Університету Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>